

Naturnationalpark Hanstholm

Baggrundsnotat

Maj 2022

Baggrundsnotat for Naturnationalpark Hanstholm

I december 2020 indgik regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet aftale om Natur- og biodiversitetspakken med etablering af yderligere 13 nye naturnationalparker ud over de allerede igangsatte naturnationalparker i Fussingø og Gribskov. I april 2021 blev Tranum, Stråsø og Almindingen udpeget til naturnationalparker af regeringen og aftalepartierne. I marts 2022 blev placeringen af de sidste 10 parker besluttet - herunder naturnationalpark Hanstholm. Ifølge aftalen om naturnationalparker er det besluttet, at etablere et lavt trådhegn øst for Hanstholm Vildtreservat.

Der er nedsat to nationale arbejdsgrupper (en arbejdsgruppe for interessenter og en videnskabelig arbejdsgruppe) og to lokale projektgrupper.

Dette baggrundsnotat er udarbejdet til brug for den videnskabelige arbejdsgruppe, arbejdsgruppen for interessenter og den lokale projektgruppe i forbindelse med etablering af naturnationalpark Hanstholm. Formålet med dette baggrundsnotat er at give medlemmerne i de respektive arbejdsgrupper en introduktion til områdets nuværende status.

I tilknytning til dette baggrundsnotat er der udarbejdet en kortfunktion, hvor det er muligt med en større detaljeringsgrad at undersøge forekomsten af beskyttede naturtyper, Natura 2000 habitatnatur, fredede områder, fortidsminder, træartsfordeling, fordeling mellem skov og lysåben natur mv. Man tilgår denne kortfunktion via dette link:

<https://gis.nst.dk/portal/apps/webappviewer/index.html?id=0df64bf0be6a4db7a8abb6692ae82d38¢er=477242.0,6325052.5,25832&level=7>

I venstre hjørne finder man dette bogmærke , hvor man kan skifte mellem de forskellige naturnationalparker. Ved siden af finder man denne lagliste , hvor man kan klikke en række af de forskellige temaer, som er beskrevet nærmere i baggrundsnotatet, til og fra.

Indholdsfortegnelse

Naturnationalpark Hanstholm.....	1
Baggrundsnotat	1
1. Områdebeskrivelse og historie	5
1.1 Naturnationalparkens område og historie	5
2. Landskab, jordbund og hydrologiske forhold	8
2.1 Landskabsdannelse og jordbund	8
2.2 Arealernes hydrologi	9
2.3 Sammenhæng i landskabet	10
3. Natur.....	10
3.1 Skoven.....	10
3.1.2 Beskyttet og registreret natur	13
3.2.2 Natura 2000-udpegninger	14
3.2.3 §25 – naturmæssigt særlig værdifuld skov.....	17
3.2.4 §3-områder.....	18
3.3 Øvrige lysåbne arealer.....	19
3.4 Sammenhæng mellem naturelementerne	19
3.5 Truede og sjældne arter	20
4 Kulturmiljø	21
5 Friluftsliv	23
6 Øvrige plan- og beskyttelsesmæssige forhold.....	25
6.1 Regionale udviklingsplaner og kommuneplaner	25
6.2 Fredninger og vildtreservater	25
6.3 Drikkevandsinteresser	27
6.4 Råstofplaner	27
6.5 Naturskogsstrategien.....	27
6.6 Andre udpegninger eller planer	27
6.7 Anvendelse til forskning og uddannelse.....	27
7. Bilag	28

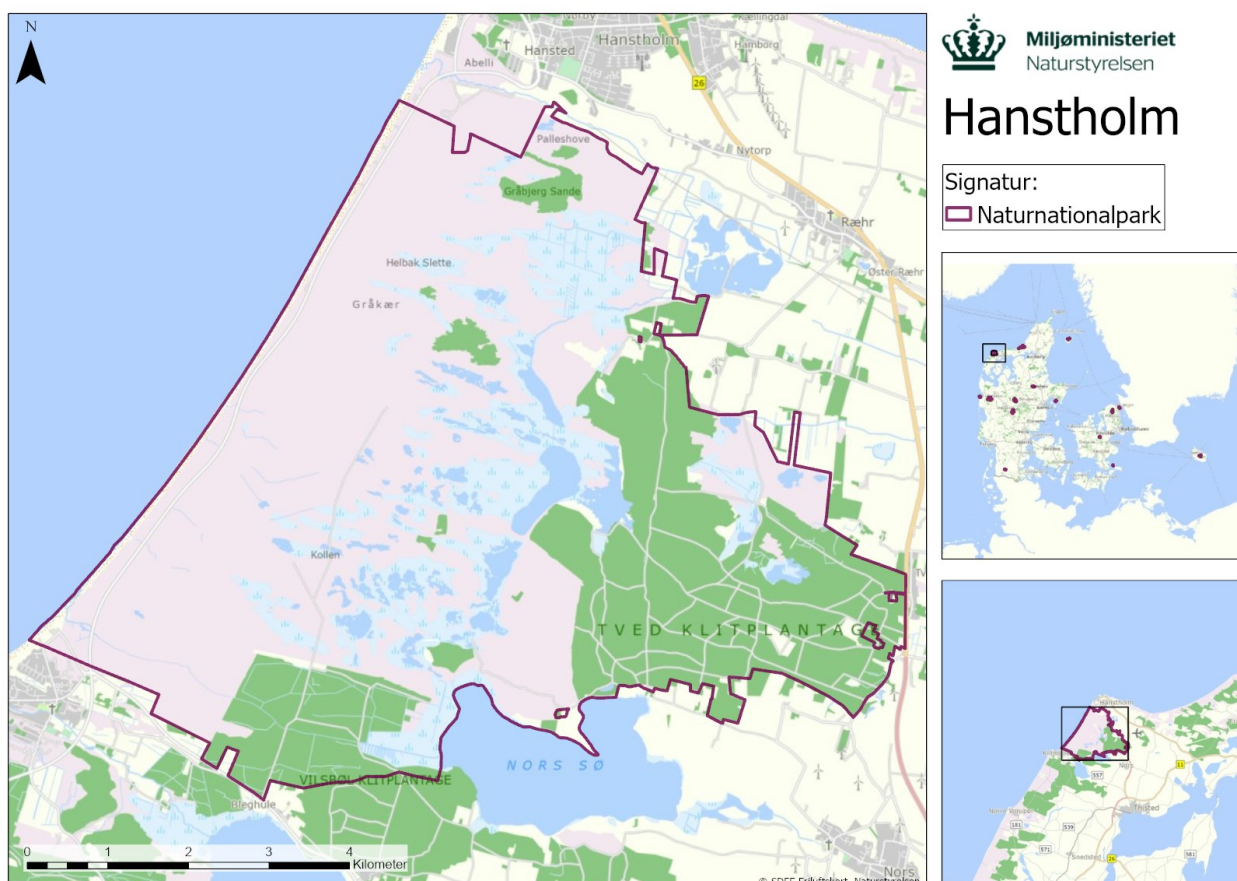
1. Områdebeskrivelse og historie

1.1 Naturnationalparkens område og historie

Projektområdet for Naturnationalpark Hanstholm består af Hanstholm Vildtreservat, Tved Klitplantage og store dele af Vilsbøl Klitplantage, nærmere bestemt den såkaldte lave del af Vilsbøl Klitplantage, anlagt på tidligere havbund. Området udgør samtidig den nordligste del af Nationalpark Thy og omfatter et areal på ca. 5.073 ha.

Området, der vises nedenfor på kort 1, består fra vest mod øst af hævet havbund med klitter og klitsletter, næringsfattige søer, klitplantagerne Vilsbøl og Tved, kalkkystskrænter samt sandoverføgen moræne.

Med et areal på næsten 4.000 ha, er Hanstholm Vildtreservat den største samlede klithede i Danmark.

Kort 1. Naturnationalpark Hanstholm

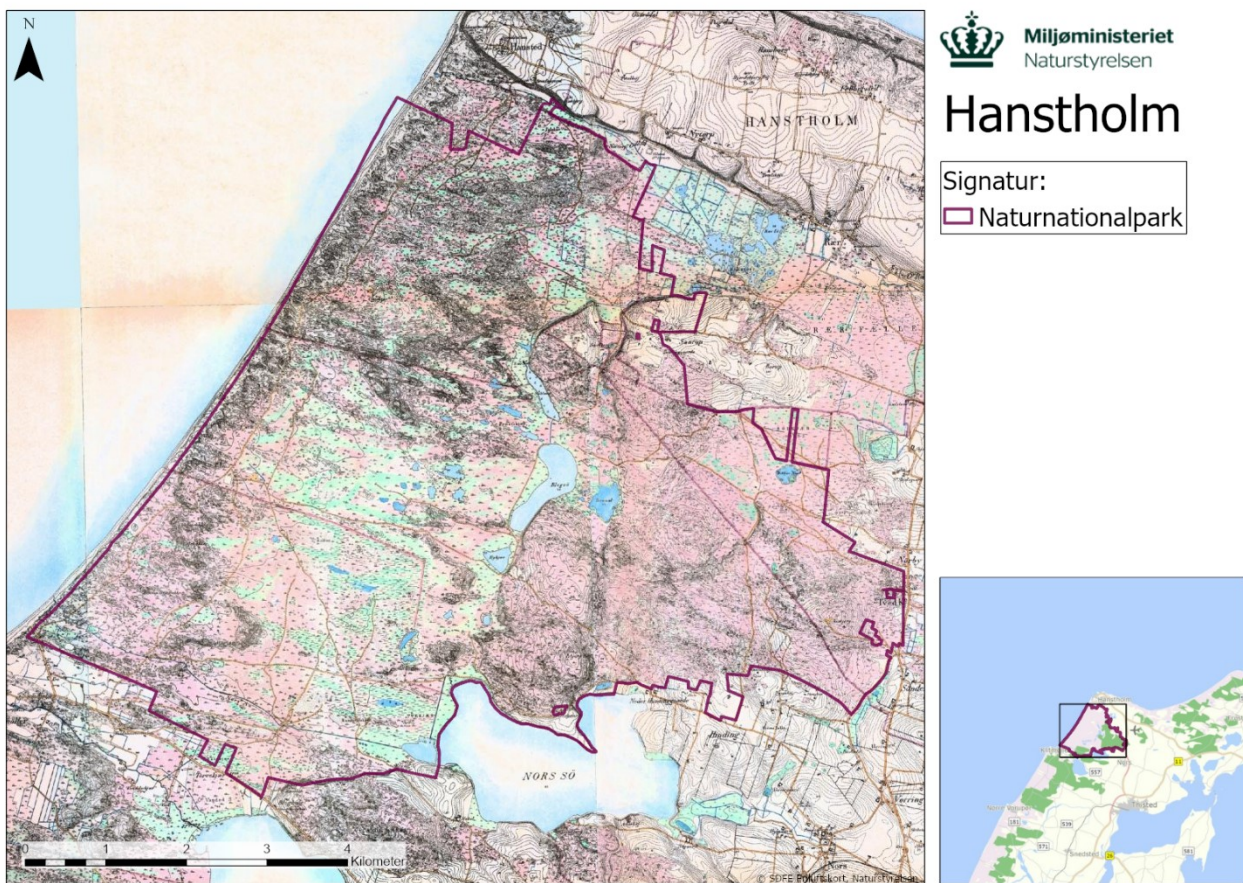
Kort 1 viser beliggenheden af Naturnationalpark Hanstholm, der afgrænses mod syd af Nors Sø, Vilsbøl Klitplantage og de private arealer ved Klitmøller og nord for Klitmøllervej. Mod vest ligger Vesterhavet, mod nord Hanstholm by og mod øst afgrænses naturnationalparken af landbrugslandet i Sårup.

Landskabet er meget åbent og storslået, med kystklitter mod havet, længere inde store afblæsningsflader, åbne bølgede sletter med lavvandede søer og klitrimmer iblandet små holme af bjergfyr, og et mere kuperet landskab i den østlige del ind mod Tved Klitplantage. Landskabet er også markant med parabelklitter og klitpartier over 30 m.o.h.

Hanstholm Vildtreservat blev oprettet i 1949 for at beskytte området trækfugle og sikre dem for eftertiden. Den centrale del af reservatet er lukket for færdsel året rundt, mens en betydelig del rundt om, er lukket for færdsel i fuglenes yngleperiode (1. april – 15. juli). Området er udpeget til EF-Habitatområde og EF-Fuglebeskyttelsesområde, samlet under N2000 område nr. 24 'Hanstholm vildtreservat, Nors Sø og Vandet Sø', samt omfattet af en landskabsfredning og en særskilt bekendtgørelse om vildtreservatet.

Klitplantagerne er præget af en høj andel af nåletræer i alt 1.094 ha, herunder bjergfyr, skovfyr, contorta, sitkagran, ædelgran, men også løvtræarter som bøg, eg og andre løvtræarter. Tabel 1 nedenfor viser den nuværende fordeling af træarter.

Klitplantagernes oprindelige formål var at dæmpe sandflugten, at etablere grundlag for en træproduktion og at give lokal beskæftigelse. Kortet nedenfor, kort 2. Høje Målebordsblade er et historisk kort fra perioden 1870-1899, der viser topografien i området. Ved kig på det gamle kort fremstår parabelklitterne markant, og at der ikke fandtes skov i området på daværende tidspunkt.

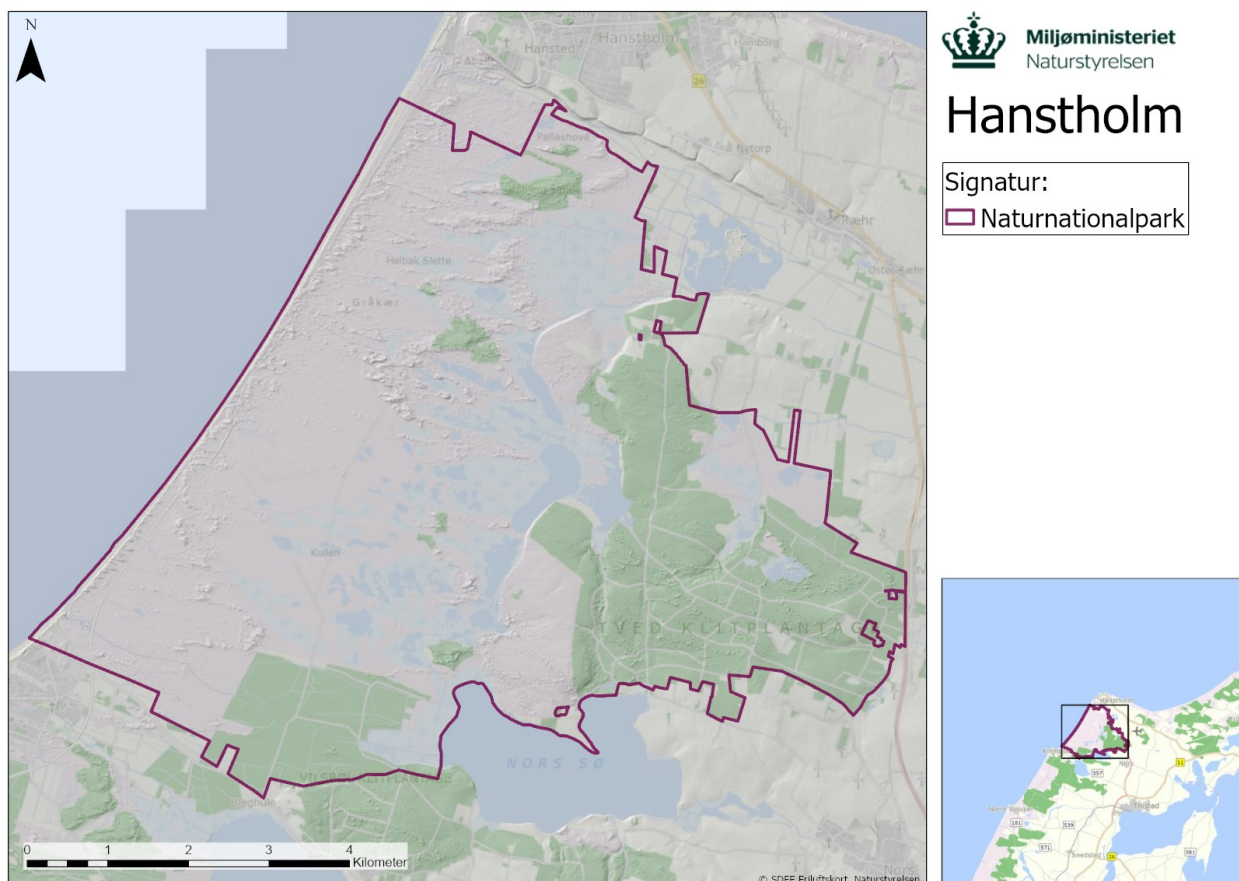
Kort 2. Høje målebordsblade (1842-1899)

I 1792 kom en ny sandflugtsforordning, som satte skub i en omfattende sandflugtsbekæmpelse. Sandflugtskommissionær Lauritz Thagaard ledede en række plantningsforsøg i Thy i 1820'erne. Man forsøgte sig med såning og plantning af træarterne rødgran, ædelgran, birk og lærk på klitarealer i syv af Thys sogne. I 1902 blev Tved Klitplantage anlagt. Det var allerførst i 1900-tallet, at klitvæsenet begyndte at plante den hårdføre bjergfyr i området omkring Tved. Klitplantagens vestlige del er domineret af nåletræer, mens der mod øst er mere frodig løvskov.

I 2008 blev Nationalpark Thy på i alt 244 km² etableret, og den strækker sig fra Agger Tange i syd til Hanstholm i nord. Det var også i Hanstholm Vildtreservat at der i 2012 for første gang i 199 år blev set en fritlevende ulv i Danmark.

2. Landskab, jordbund og hydrologiske forhold

2.1 Landskabsdannelse og jordbund

Kort 3. Højdemodel, der viser aktuelle højdeforskelle for terræn og overfalde, bemærk skovene og den højdeforskel der er mellem Tved Klitplantage og den lave del af Vilsbøl Klitplantage.

Jordbunden i reservatet er langt overvejende hævet havbund overdækket med et lag flyvesand af varierende tykkelse. Reservatet ligger på en jævn klitslette med mange parabelklitter, ligeledes forekommer der også tilplantede parabelklitter inde i Tved og Vilsbøl Klitplantager. Sletten er hævet 10-20 m over havniveau, jævnt stigende fra vest mod øst. Der er mindre øer af moræneler og ferskvandsaflejringer i den nordlige og østlige del af reservatet. Her kan den gamle kystlinje fra før landhævningen flere steder erkendes med stejle skrænter. I den nordøstlige del er kalken mere højtliggende, findes forholdsvis stejle kalkskrænter. Der er en del jordfaldshuller i den østlige del. Søerne er fortrinsvis dannet ved vinderosion, men Bleg Sø er en karst sø, der er dannet ved en forkastning i undergrunden, således at kalken er opløst, og der er dannet en lavning.

Der er som kortet overfor viser store højdemæssige forskelle inden for området. Den lave del af Vilsbøl Klitplantage ligger grundvandsnært på hævet havbund, hvorimod højdeforholdene i Tved Klitplantage varierer fra 20-56 meter med største højde på 56 meter ved Isbjerg.

Tved Klitplantage er hovedsagelig anlagt i et flyvesandsdækket istidslandskab. Efter istiden var undergrunden, som overalt består af blødt skrivetridt, dækket af fedt kalkholdigt moræneler samt på enkelte lokaliteter lagdelt bakkesand og grus. Kun mod nordvest og nordøst er klitplantagen beliggende på hævet stenalderhavbund.

Littorinahavet, som havde sin største udbredelse for 6.000 år siden, kan erkendes flere steder i plantagen som hævet havbund med kystskrænter. Ved Blegso og vest og nord for Sårup er kystlinjen markant med stejle skrænter. I den nordøstlige del af klitplantagen er det kun i Vilsødal, at kystlinjen er udviklet med skrænter. Landhævningen siden stenalderen er på 4-5 meter i det meste af Thy, men i klitplantagen findes de marine aflejringer løftet op til højder på 14-15 meter på grund af en underliggende salthorst. Området er i dag dækket af et jævnt sandlag, som gennemgående er af få meters tykkelse. Der er udviklet mere eller mindre udtalte klitformationer bl.a. i Langsande.

Hydrologien er relativt kompliceret, idet der går et vandskel ret gennem plantagen. Salthorsten under plantagen giver anledning til forekomst af mange sprækker i jordoverfladen og jordfaldshuller.

Den lave del af Vilsbøl Klitplantage ligger på hævet stenalderhavbund. Her består jordbunden af sand og grus med et meget ringe næringsindhold. Grundvandet står højt, og der er i sin tid udført omfattende grøftarbejder inden tilplantningen.

2.2 Arealernes hydrologi

Det lysåbne areal af nationalparken fremtræder med mange lobeliesøer, tidvis våde klitlavninger og mange lavvandede søer, som ofte tørrer ud om sommeren. Området rummer også flere karstsøer, der ligger på kalkbund og får hovedparten af vandtilførslen via sprækker i kalken.

På udpegningsgrundlaget for N2000 findes følgende våde naturtyper; Lobeliesøer (3110), Søbred med småurter (3130), Kransnålsø (3140), Næringsrig sø (3150), Brunvandet sø (3160) og Vandløb (3260). De lavvandede søer udgør et område på ca. 170 ha i reservatet. Derudover findes der enge, moser og tidvis våde hedearealer på ca. 856 ha af arealet.

Den lave del af Vilsbøl Klitplantage, eksempelvis omkring Nors Å, er et område præget af mere dybe grøfter og selve åen ligger dybt i terrænet. Der er etableret en ny sø og lukket grøfter ved området kaldet Damkær, dette viste sig at være et "hotspot" for især damflagermus, ved den seneste flagermusundersøgelse (maj 2022, Jan Dürinck, Biologisk Forening for Nordvestjylland), udført i samarbejde mellem Biologisk Forening for Nordvestjylland, Nationalpark Thy og Naturstyrelsen Thy.

I Tved Klitplantage findes enkelte grøfter i den nordlige del, som er blevet etableret ifm. skovdyrkningen. Der har ikke været behov for at grøfte skoven, da den ligger højt i terrænet og på relativt sandet underlag. I Tved Klitplantage er der etableret en sø ved Kræn Rasmussensvej og et paddeskrab (lavvandet sø med lave kanter) umiddelbart NV for med det formål at skabe bedre livsbetingelser for fugle og dyr, herunder flagermus som vandflagermus og damflagermus (Se tabel 2).

Generelt er der naturlig hydrologi i Hanstholm vildtreservat, dog er der et enkelt område i den nordlige del der stadig afvandes. I forbindelse med LIFE projektet "Restoration of Danish Coastal Habitats" er der lukket af 2,1 km grøfter. Derudover er der foretaget en genslyngning af to åstrækninger. I samme LIFE

projekt er der etableret en lang række af paddeskrab til fordel for bl.a. strandtudse, tinksmed og trane i den lave del af Vilsbøl Klitplantage, hvor der samtidig også er lukket grøfter. Inden for Naturnationalparkgrænsen er der således lukket 5,3 km og genslynget 0,7 km grøfter af hensyn til naturen.

2.3 Sammenhæng i landskabet

Hanstholm vildtreservat er som det største sammenhængende klithedeareal i Danmark centralt beliggende i forhold til de omkringliggende statslige naturarealer uden for Naturnationalparken. Mod nord oppe på Hanstholm Knuden finder man Hanstholm Byplantage og længere mod øst Hanstholm Kystskrænt, med markante kystskrænter og høje naturværdier på skrænternes kalkoverdrev.

Syd for Naturnationalparken ligger Nors Sø og den høje del af Vilsbøl Plantage. Nors Sø er som ”søstersøen” Vandet Sø (syd for) en tidligere havbugt i Litorinahavet, der er afsnøret som følge af landhævning og sandflugt. Den store sø ligger markant i landskabet, mod syd og nord med markante kalkskrænter. Søen er som Vandet Sø en karstø med kalkbund, lavt næringsstofindhold og højt pH. Det meget begrænsede tilløb fra omgivende landbrugsarealer betyder, at søen er en af landets reneste med en sigtedybde på op til syv meter.

Længere mod syd finder man bl.a. Nystrup Klitplantage, der er en af de ældste klitplantager i Thy og etableret i et relativt bredt øst-vestgående bælte, der dækker over meget varierende landskabsformer. Den nordvestlige del af klitplantagen blev etableret tæt på havet, lige bag kystklitterne, men er sidenhen trukket tilbage for at genskabe klithedearealer.

Lige syd for Nystrup Klitplantage ligger Vangså Hede, der er en vidtstrakt klithedeslette, der strækker sig helt ned til Tvorup Klitplantage m.fl.

3. Natur

3.1 Skoven

Tved Klitplantage og den lave del af Vilsbøl Klitplantager indeholder store arealer tilplantet med oversøiske nåletræarter.

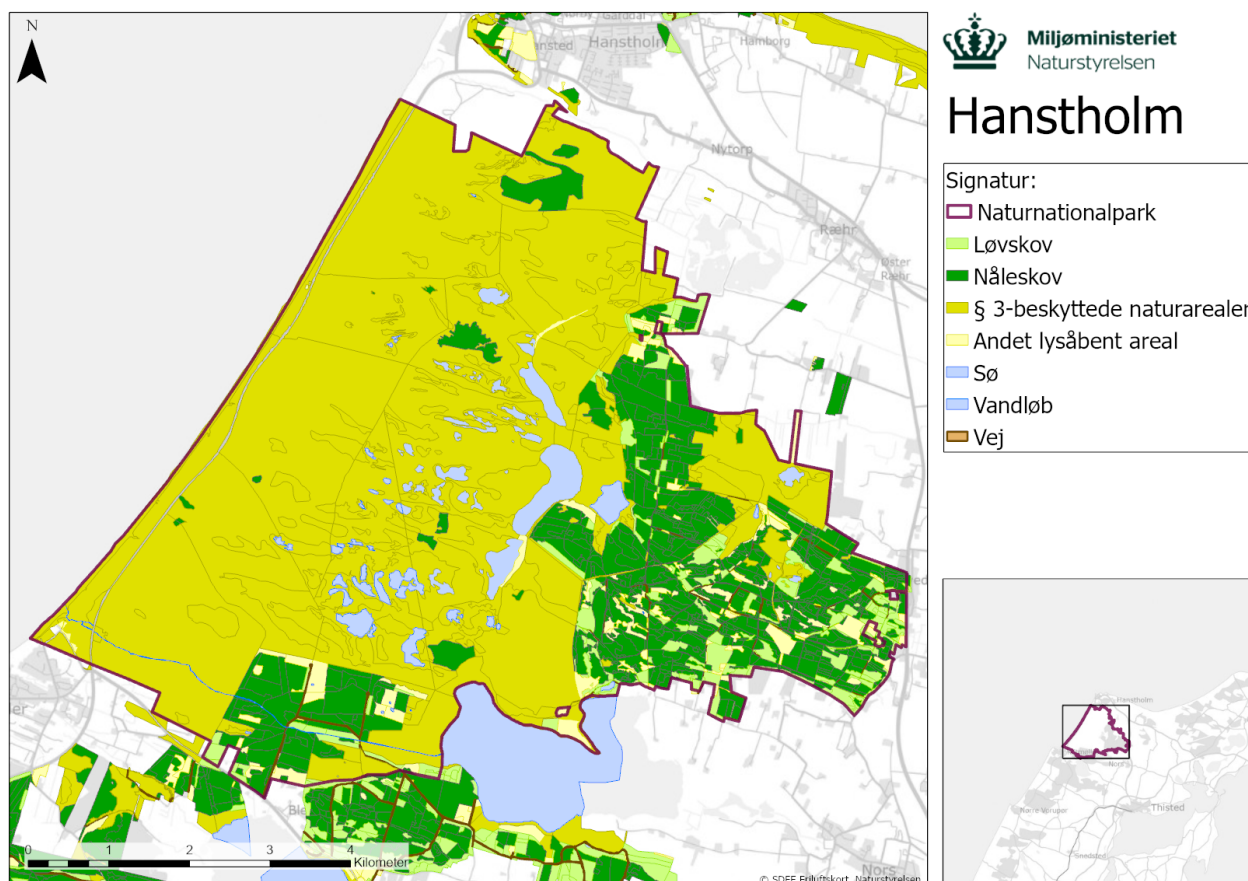
Skovene i Naturnationalparken blev som nævnt i afsnit 1.1. anlagt omkring starten af 1900-tallet med hovedformålet at bekæmpe sandflugten mv. Tved Klitplantage ligger hovedsagelig i et morænelandskab med flyvesand i varierende lag. De steder, hvor sandlaget er tyndt, så træerne kan nå morænejorden, er der gode muligheder for at dyrke skov og producere træ. Vilsbøl Klitplantage ligger derimod på den hævede havbund, hvor vækstforholdene er noget ringere.

Udviklingen fra åbne klitlandskaber til produktiv skov med naturværdier, som i de nordiske nåleskove, har således været undervejs i over 100 år. I dag er bjergfyr de fleste steder udskiftet med mere produktive træarter. Specielt er det lykkedes de steder, hvor sandlaget er tyndt og dækker frugtbar morænejord.

Store arealer i Tved Klitplantage er i dag tilplantet med sitkagran, ædelgran, nordmannsgran, skovfyr, contortafyr samt forskellige løvtræer og buske. Væksten er naturligvis præget af vinden, havets nærhed, sandlagets tykkelse, frost osv. Klitplantagen bærer dog stadig præg af, at de fleste foryngelser er sket i form af renafdrifter og genkultivering med nåletræer, men specielt i den østlige del omkring Tved Kirke er der et stigende islæt af løvtræ.

Den lave del af Vilsbøl Klitplantage er domineret af nåletræ, og bærer ligeledes præg af, at de fleste foryngelser er sket i form af renafrifter og kultivering med én eller få træarter. Vækstforholdene er som tidligere nævnt ringe, dels på grund af jordbundens ringe næringsstofindhold, dels fordi mange arealer er vandlidende. Sammen med vestenvindens påvirkning og forårsnattefrost bevirker de dårlige vækstforhold, at løvtræindslaget er meget begrænset i den del.

Skovene har i mange år været drevet efter principperne for naturnær skovdrift og er præget af en høj andel af nåletræer, herunder bjergfyr, skovfyr, contortafyr, sitkagran, omorika, ædelgran, men også løvtræarter som bøg, birk, eg, ask og ær m.fl. Af kort 3 fremgår den nuværende fordeling af træarter.

Kort 4. Nuværende arealanvendelse: løvskov, nåleskov, lysåbne arealer mv.

Der forekommer store arealer med den hjemmehørende art skovfyr. Udfordringen på disse arealer er en massiv opvækst med ikke hjemmehørende nåletræarter som f.eks. sitkagran og contortafyr, se tabel 1. Disse arter overskygger skovbunden og udkonkurrerer hurtigt de hjemmehørende arter herunder opvækst af skovfyr.

Der er også inden for området store arealer med ædelgran, der er en europæisk art, som bidrager til naturværdierne i området, især i Tved Klitplantage, hvor det har vist sig, at der er tilknyttet en del flagermus til netop den træart. Bjergfyr er også en europæisk art, hvortil der er knyttet rigtig mange forskellige arter, herunder især mange forskellige, sjældne laver mv.

Holme af ældre bjergfyr er udpeget som urørt skov. Områderne er udlagt til urørt skov af hensyn til biodiversitet og for at give dække for krondyr og dermed fastholde dyrene i de centrale og vestlige del af

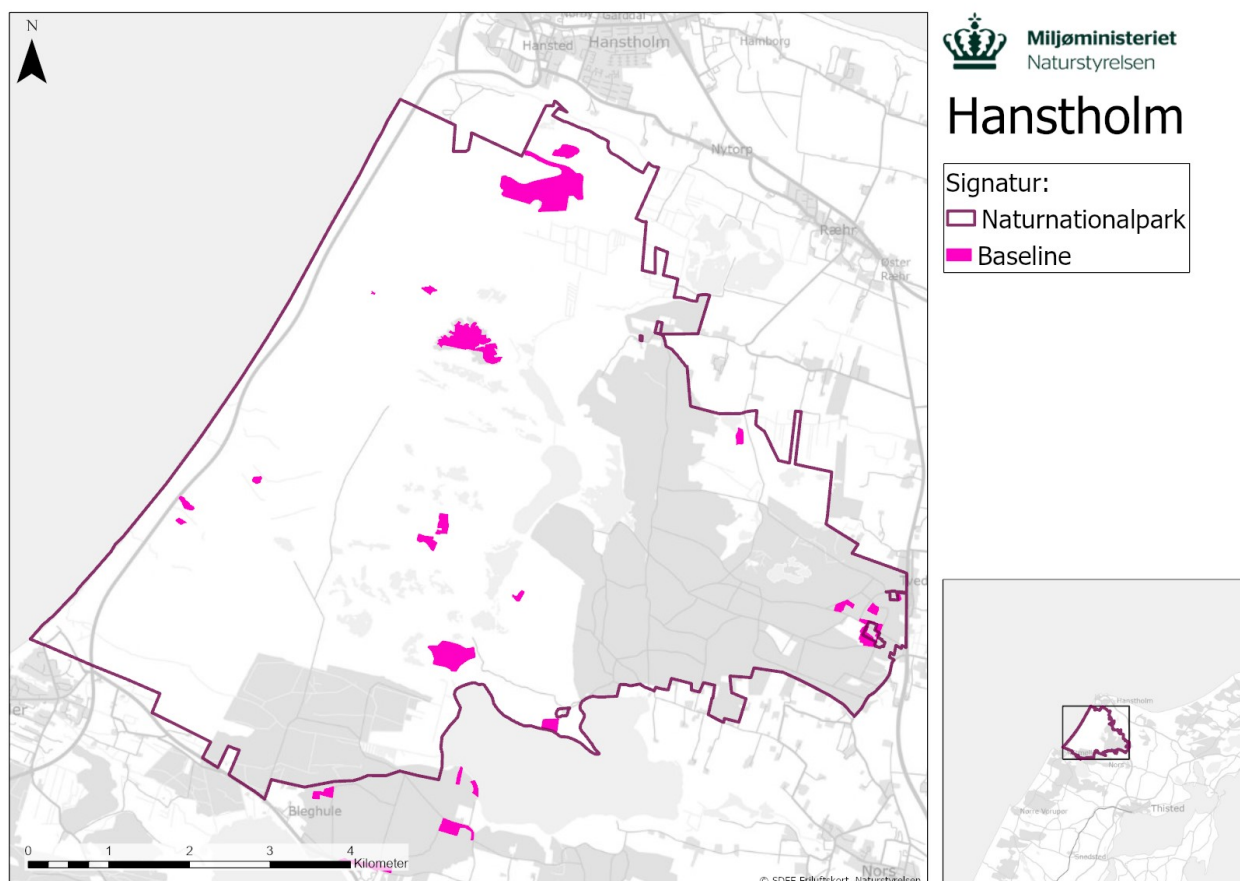
reservatet. Der er en stor forekomst af krondyr (ca. 600 stk.) i naturnationalparken, og de udgør en betydende faktor i naturforvaltningen ved at påvirke vegetationen og skovdækket.

I Tved Klitplantage og især i den lave del af Vilsbøl Klitplantage er der de senere år udført biodiversitetsfremmende tiltag herunder plantning af ydre bryn og trægrupper med hjemmehørende træer og buske, skabt mere dødt ved bl.a. ved ringning af sitkagran og ædelgran samt etableret vandhuller, nærmere beskrevet i afsnit 2.3.

De lysåbne arealer udgør 3.815 ha som vil blive behandlet i afsnit 3.2 og 3.3.

Tabel 1 Arealmæssige fordeling af træarter, §3 og andre lysåbne arealer

Areal i hektar	Bøg	Eg	Andet løvtræ	Bjerg fyr	Sitka gran	Skov fyr	Ædel gran	Andet nåletræ	§3 natur	Andre lysåbne arealer	Total
Naturnationalpark Hanstholm	75	120	28	182	288	265	167	133	3446	369	5073

Kort 3. Urørt skov (Urørt skov, der blev udpeget med Naturskogsstrategien fra 1994 er på kortet markeret som baseline.)

3.1.2 Beskyttet og registreret natur

Klitlandskabet består af store arealer med klithede, grå/grøn klit og fugtige klitlavninger samt mange næringsfattige søer. Desuden findes mange andre klittyper, samt kalkrige overdrev, sure overdrev og rigkær i området.

Områdets sammenhængende klitområder har en betydelig udstrækning og forholdsvis uberørt karakter. De mest dominerende naturtyper er hede og skrænter, herunder overdrev og kalkskrænter, se tabel 2.

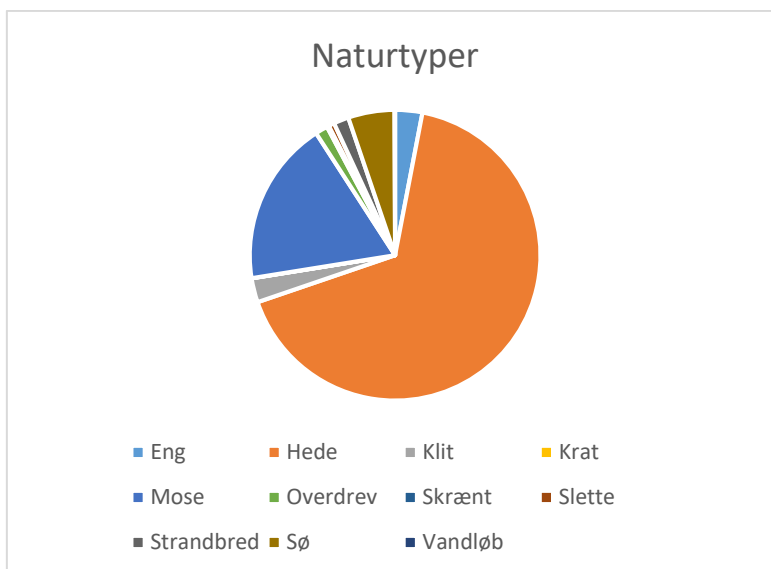
Naturnationalparken rummer sjældne fugle og en række meget sjældne planter. Det er således både de landskabelige værdier, naturtyperne og enkelte arter, der danner baggrund for den omfattende beskyttelse. Hele området har en stor og voksende bestand af krondyr.

Der findes særlig værdifuld skov på udpegningsgrundlaget som: Bøg på mor (9110), Bøg på muld (9130), Ege-blandskov (9160), Skovbevokset tørvemose* (91D0), Elle- og askeskov* (91E0).

Området har generelt høj naturværdi med bioscore 8-16 med undtagelser for den skovbevoksede del. Særligt den centrale del af Hanstholm Vildtreservat rummer vigtige yngleområder for EU-beskyttede arter som tinksmed og trane.

I den hidtidige forvaltning har målsætningen været at sikre og udvikle de store naturværdier i reservatet i overensstemmelse med frednings- og reservatbestemmelserne og med henblik på at opnå og vedligeholde en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Foryngelse af klitheden gennem afbrænding af lyng og revling har haft høj prioritet.

Vedligeholdelse og forbedring af den naturlige hydrologi, og forbedring af forholdene for ynglefugle, såsom trane og tinksmed, samt padden, såsom strandtudse og spidssnudet frø, har ligeledes haft høj prioritet.

Tabel 2. Fordeling af de lysåbne naturtyper

Areal i hektar	Eng	Hede	Klithede	Krat	Mose	Overdrev	Skrænt	Slette	Sø	Vandløb	Strand-bred	Total
Naturnationalpark Hansthholm	110	2433	98	1	670	50	8	23	188	2	61	3644

3.2.2 Natura 2000-udpegninger

Hansthholm Naturnationalpark er en del af Natura 2000-område nr. 24 "Hansthholm Reservatet, Hansthholmknuden, Nors Sø og Vandet Sø", Habitatområde H24 og H220 og Fuglebeskyttelsesområde F22.

Natura 2000-områder er udpeget for at beskytte bestemte arter og/eller naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Disse udgør områdets udpegningsgrundlag. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området Hansthholm Reservatet, Hansthholmknuden, Nors Sø og Vandet Sø ses nedenfor.

Tabellen indeholder naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 24		
Naturtyper:	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit (2130)	Klithede* (2140)
	Havtornklit (2160)	Grårisklit (2170)
	Klitlavning (2190)	Lobeliesø (3110)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tør hede (4030)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Urtebræmme (6430)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	Damflagermus (1318)
	Odder (1355)	Liden najade (1833)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 220		
Naturtyper:	Grå/grøn klit (2130)	Klithede* (2140)
	Havtornklit (2160)	Grårisklit (2170)
	Klitlavning (2190)	Kalkoverdrev* (6210)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 22		
Fugle:	rørdrum (Y)	sædgås (T)
	trane (Y)	hjejle (Y)
	tinksmed (Y)	mosehornugle (Y)

Udpegningsgrundlaget indeholder 24 forskellige naturtyper for habitatområde nr. 24 og 7 forskellige naturtyper for nr. 220, hvor især de store sammenhængende klitlandskaber og næringsfattige- og kalkrige søer er vigtige naturtyper med dertilhørende plante- og dyreliv. Naturtyperne Forklit (2110), Hvid klit (2120), Grå/grøn klit* (2130), Klithede* (2140), Våd hede (4010), Tør hede (4030) udgør arealmæssigt de væsentligste habitatnaturtyper.

Derudover findes der for habitatområde nr. 24; Havtornklit (2160), Grårisklit (2170), Klitlavninger (2190), Lobeliesøer (3110), Søbred med småurter (3130), Kransnålalge-sø (3140), Næringsrig sø (3150), Brunvandet sø (3160), Vandløb (3260), Kalkoverdrev* (6210) Surt overdrev* (6230) Urtebræmme (6430) Riggær (7230) Bøg på mor (9110) Bøg på muld (9130) Ege-blandskov (9160) Skovbevokset tørvemose* (91D0) Elle- og askeskov* (91E0).

Af arter på udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 24 er: Liden najade (1833) Stor vandsalamander (1166) Odder (1355) og Damflagermus (1318).

På udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde F22 Fugle er ynglefuglene: Rørdrum, Rørhøg, Trane, Hjejle, Tinksmid, Mosehornugle, Natravn, Rødrygget tornskade, samt trækfuglene Sædgås og Kortnæbbet gås.

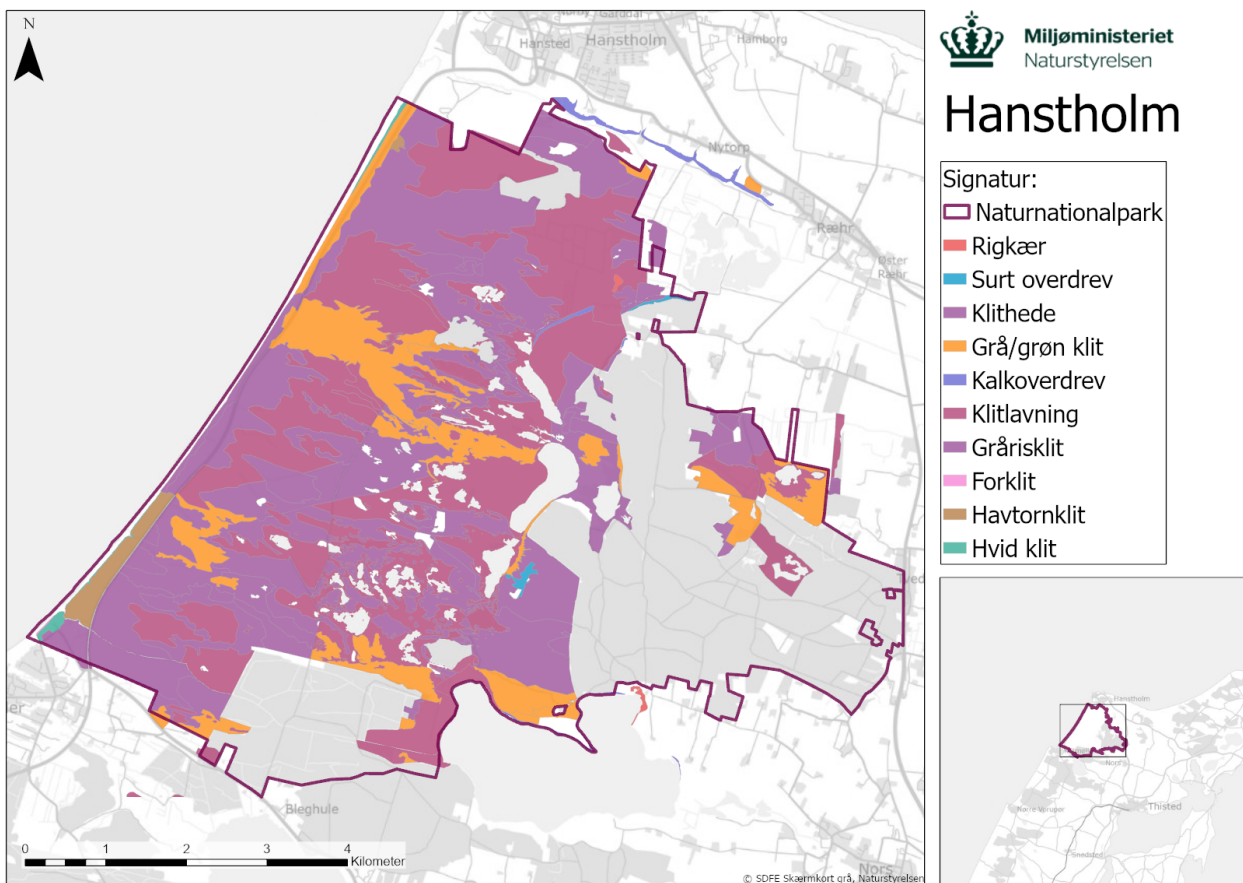
Naturtyper og arter er omfattet af en Natura 2000 plejeplan, der giver de overordnede mål og rammer for plejen.

Find Natura 2000-plejeplanen [her](#).

Generelt for "Kystklitter med dværgbuskvegetation" gælder, at denne naturtype (både herhjemme og i andre EU lande) er i ugunstig bevaringstilstand som følge af manglende dynamik og tilgroning med især græsser. Dette gælder ikke for Hanstholm Vildtreservat, hvor langt de fleste klithedearealer, klitlavninger og grå/grøn klit er i god tilstand, nogen få i moderat tilstand pga. tilgroning og luftbåren næringsstof tilførsel og nogen få områder er i høj tilstand, jf. MST's overvågningssrapporter og artikel 17 indmeldinger med nationale rapporteringer til EU, hvor der redegøres for tilstanden og den fremtidige prognose for udviklingen af arter og naturtyper omfattet af habitatdirektivet.

Naturtilstanden er langt overvejende god for de lysåbne naturtyper, og overordnet set er kun en mindre del af naturarealerne i moderat tilstand. De store arealer med god tilstand må bl.a. tilskrives, at der er store sammenhængende naturarealer i området, at der er fri dynamik, ikke stor atmosfærisk nedfald med næringsstoffer og overordnet set naturlig hydrologi i området samt at mange af arealerne har et højt artsindeks.

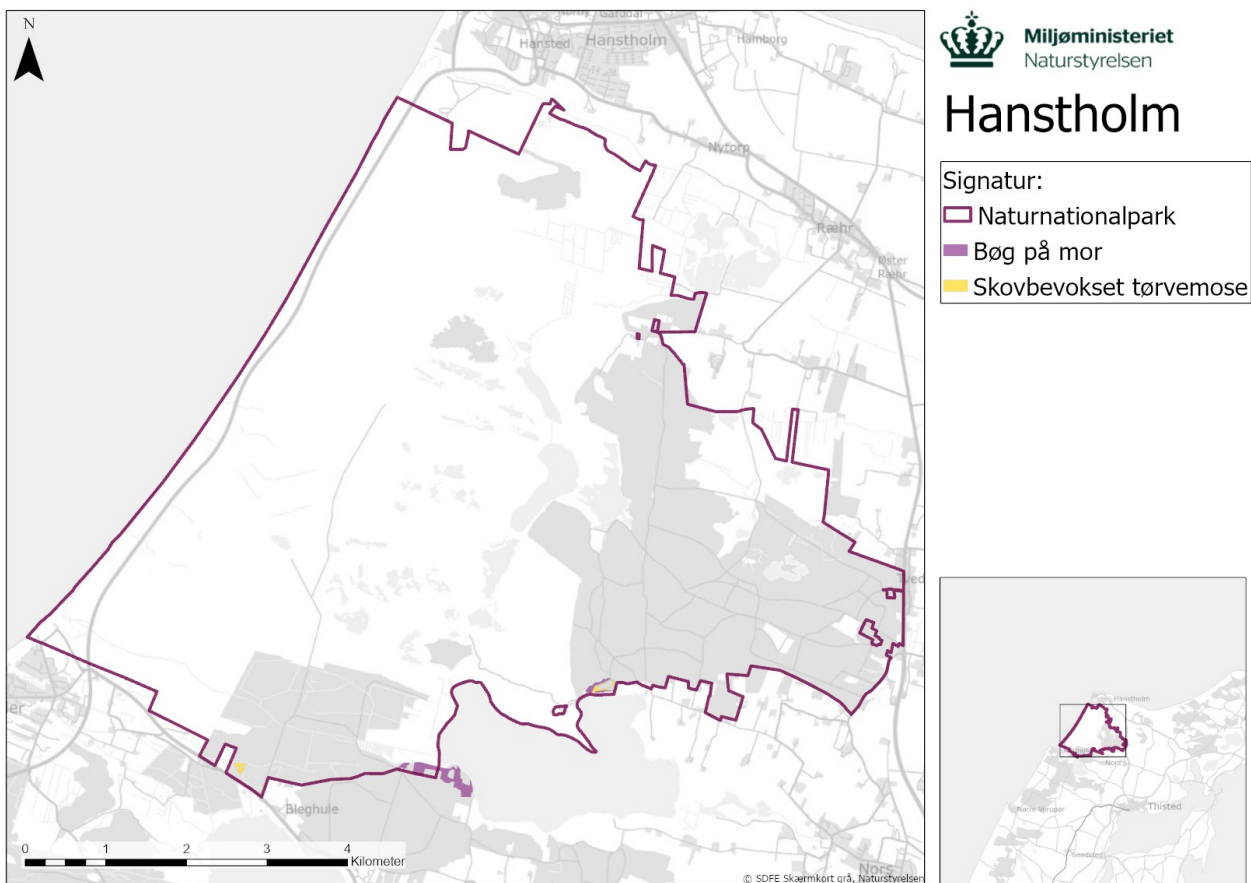
Andelen af arealer i moderat/ringe tilstand er steget ca. 6 % mellem de to seneste kortlægninger, mens arealet i god/høj tilstand er faldet marginalt. Tilgroning med middel og høj græs- og urtevegetation samt forekomst af vedplanter og invasive arter er sammen med et ringe artsindhold på en del af arealerne, afgørende parametre for, at der stadig er arealer i moderat/ringe tilstand i området.

Kort 6. Udbredelsen af N2000 lysåbne naturtyper.

Skovnaturtyperne vurderes overordnet set at være stabile eller i fremgang, hvad angår de undersøgte strukturparametre. Der vurderes at være gode forudsætninger for stabile forekomster af bilags-arterne odder, stor vandsalamander og liden najade i området. Tinksmed yngler med en stabil og stigende bestand i området, som er et af de absolut vigtigste yngleområder for arten i Danmark. Trane har ligeledes været i svag fremgang i området.

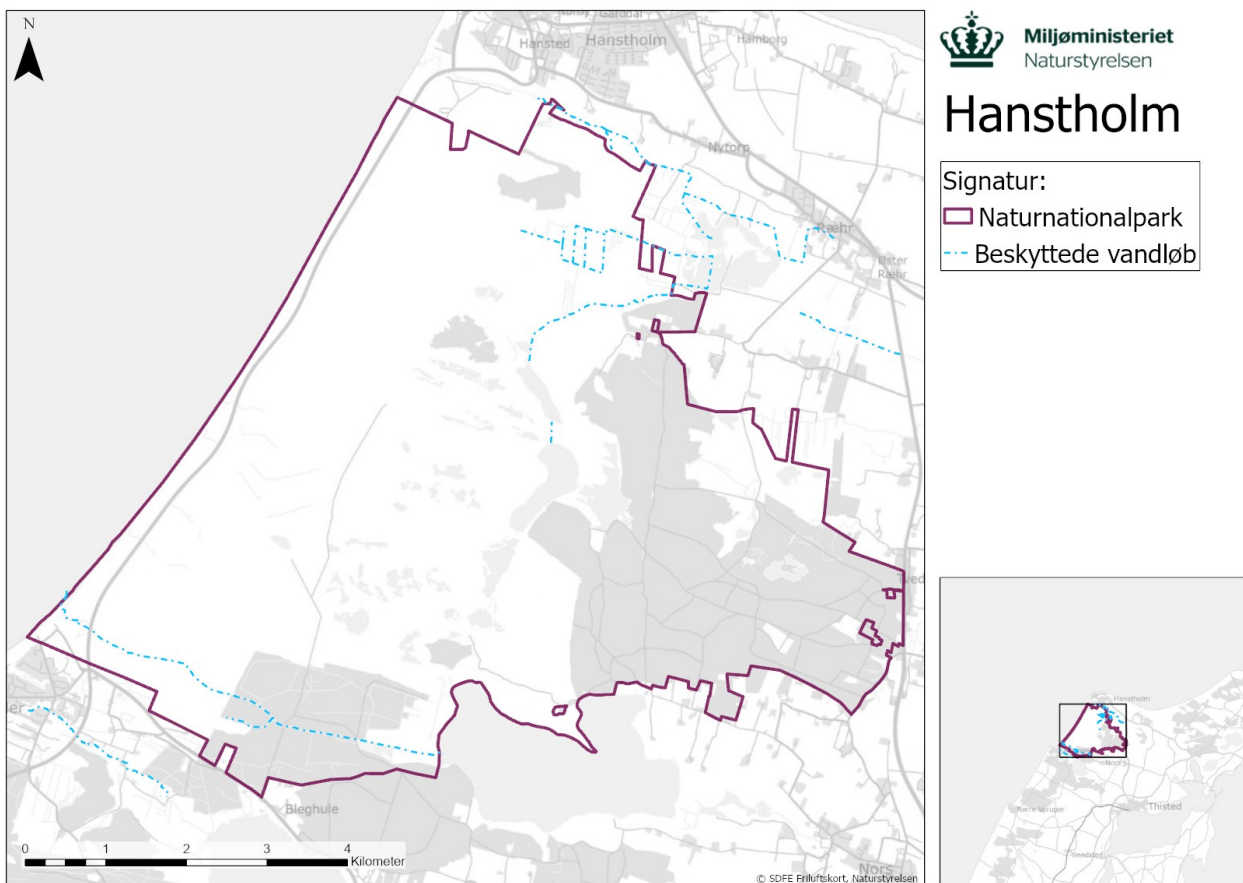
Natravn og rødrygget tornskade blev overvåget første gang i dette område i 2019, hvor der blev registreret hhv. 18 og 6 ynglepar. Der vurderes at være forudsætninger for stabile bestande for arterne i området. Hjejle yngler uregelmæssigt i området. Kortnæbbet gås og sædgås (trækfugle) benytter periodisk søerne i Hanstholm Reservatet som overnatningsplads.

Kort 7. Udbredelsen af N2000 skovnaturtyper.

3.2.3 §25 – naturmæssigt særlig værdifuld skov

Der er ikke registreret §25 – naturmæssigt særlig værdifuld skov inden for naturnationalparkgrænsen.

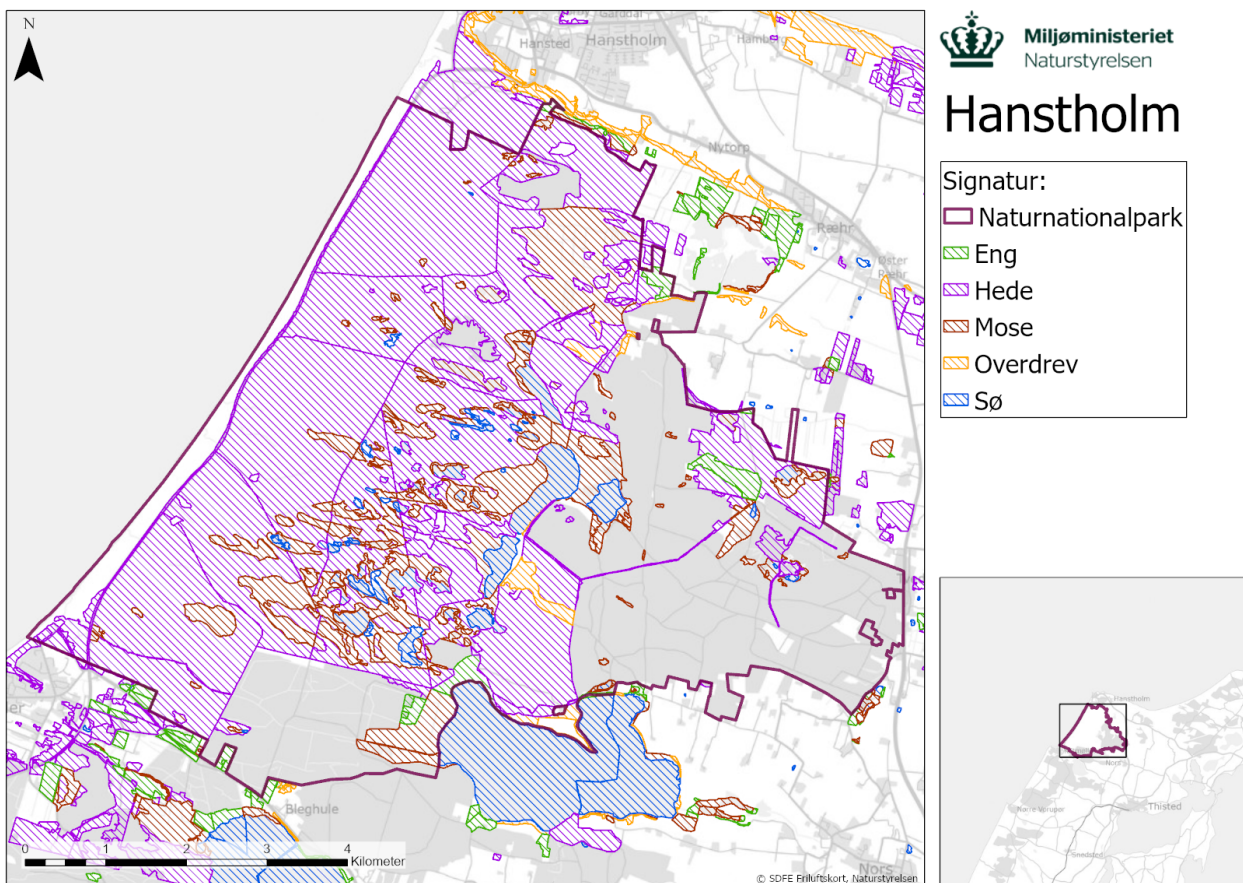
Kort 8. Forekomsten af §25 skov samt beskyttede vandløb.

3.2.4 §3-områder

Området omfatter især store arealer med § 3-hede, mose, sø og overdrev samt eng m.fl., med hede som den mest dominerede §3 naturtype. Kort 6 viser udbredelsen af de beskyttede arealer. Samlet set er 3460 ha registreret §3 natur inden for Naturnationalparken.

Naturtilstanden for de lysåbne naturtyper er langt overvejende god, og overordnet set er kun en mindre del i moderat tilstand. De store arealer med god/høj tilstand kan bl.a. tilskrives, at der er store sammenhængende naturarealer, at der er fri dynamik og langt overvejende er naturlig hydrologi i området samt et generelt højt artsindeks. Tilgroning med middel og høj græs- og urtevegetation samt forekomst af vedplanter og invasive arter er sammen med et ringe artsindhold på en del af arealerne, afgørende parametre for at der stadig er arealer i moderat/ringe tilstand i området.

Den primære trussel mod de lysåbne arealer er tilgroning med invasive arter, konkurrencestærke urter, græsser og vedplanter og opbygning af et tykt førnelag, som begrænser ny fremspiring. Herudover er der truslerne mod de våde naturtyper ved tilgroning i den fugtige overgangszone. Tilgroningen af lysåbne arealer imødegås løbende ved afgræsning, høslæt og afbrænding. Derudover sker der løbende pleje ved fjernelse af nåletræer.

Kort 9. Udbredelsen af beskyttede naturtyper (§3-arealer).

3.3 Øvrige lysåbne arealer

Naturstyrelsen har i dag aftale om 10 forpagtninger med private husdyrholdere inden for Naturnationalparken, af disse er 8 plejet med sommerafgræsning og 2 arealer tages der hvert år høstet på. Det samlede areal for de 10 forpagtninger er 237,35 ha.

Af andre lysåbne arealer er tidligere markarealer tilknyttet tjenesteboliger nyligt ryddede arealer og arealer til brug for publikum og veje m.v.

3.4 Sammenhæng mellem naturelementerne

Inden for naturnationalparken findes en mosaik af skovområder med spredte lysåbne arealer i form af heder, skovenge, overdrev, kalkskrænter og søer, som danner rammen om levesteder for en lang række arter, knyttet til såvel skov som lysåbne arealer, vådområder og kalkskrænter. Der er stor variation i forhold som fugt, lys og strukturer inden for begrænsede afstande.

De fleste skovbryn er med skarpe overgange mellem skov og lysåben natur. Yderligere findes der en række mindre lysninger i skovene, men uden biologisk sammenhæng og dermed vandring af arter mv.

Der er etableret et løvtræsbælte på et ryddet areal med sitkagran, ud mod Kokjær Vand, med en blanding af flere hjemmehørende arter som fuglekirsebær, røn, taks, tjørn, spidsløn og bøg, der vokser med succes. Derudover er der etableret en overgangszone i det lave Vilsbøl, med en gradueret overgang fra skov til hede, med et stort areal der er ryddet ifbm. EU støttede naturprojekter.

3.5 Truede og sjældne arter

Tabellerne i bilag 1 viser, at området rummer dels en lang række arter afhængige af mere eller mindre lysåbne vådområder eller en blanding mellem skov og lysåben natur, dels en række arter knyttet til områdets lysåbne enge og overdrev og endelig en del arter, der er afhængige af gammel mere eller mindre lysåben nåle- eller løvskov samt dødt ved. Heraf en række specialistarter af planter, insekter, fugle, mosser og laver specialiseret til hede.

Nedenfor er nogen af arterne kommenteret ud fra tabellen, arter.dk, Biologisk Forening Nordvestjyllands naturregister, Naturstyrelsens lokalkendskab og angivne kilder.

Udvalgte ynglefugle overvåges hvert andet år af Naturstyrelsens medarbejdere. Resultaterne rapporteres til Aarhus Universitet, DCE. Herudfra kan det f.eks. ses, at ynglende traner i Hanstholm vildtreservat er i fremgang, mens tinksmed ligger ret stabilt på ca. 70 ynglepar pr. år. Her findes tællinger tilbage fra 1993 til i dag.

Nationalpark Thy har initieret en række undersøgelser i området, som har resulteret i forskellige rapporter, bl.a. Ferskvandsbiologiske undersøgelser 2008-09. En undersøgelse af edderkoppefaunaen v. lektor emeritus Søren Toft (starten af 2010'erne). Undersøgelse af klitsøerne (botanik) i Nationalpark Thy 2012-13. Undersøgelse af padder og krybdyr 2012-15 v. Amphi Consult. Undersøgelse af mosser og laver 2013-14. Undersøgelse af ensian-blåfugl (data indsamlet 2012). Undersøgelse af guldsmede og vandnymfer v. Jørgen Peter Kjeldsen. Undersøgelse af flagermus v. Jan Durinck. Undersøgelse af dagsommerfugle. De fleste data er tilgængelig i Miljøportalens Naturdata.

Globalt truede arter

De mest sjældne arter er de globalt truede arter som ifølge IUCN's liste har kategorierne CR (kritisk truet), EN (truet), og VU (sårbar). Inden for Naturnationalpark Hanstholm er det bred vandkalv, lys skivevandkalv, skarlagen vokshat og sumpvindelsnegl.

Bred vandkalv og lys skivevandkalv, er tilknyttet rene vandhuller og småsøer.

Arter på habitatdirektivets bilag II, IV eller V, samt fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1

Inden for Naturnationalpark Hanstholm findes følgende bilagsarter: strandtudse (bilag IV art), spidssnudet frø (bilag IV art), stor og lille vandsalamander (bilag IV-arter), markfirben (bilag IV art), ulv (bilag IV) og birkemus (bilag II og IV).

Af flagermus findes der damflagermus, nordflagermus, bechsteins flagermus, dværgflagermus, brandts flagermus, langøret flagermus, skimmelflagermus, sydflagermus, troldflagermus og vandflagermus. Vand- og damflagermus overvintrer hovedsageligt i gamle bunkere i området. Alle flagermusene er bilag IV arter og nogen også bilag II.

Af fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1, er trane, tinksmed, mosehornugle, rørdrum, sædgås, kortnæbbet gås, hjejle (trækfugl), samt rødrygget tornskade.

Arter der er truet ifølge den danske rødliste 2010 og som ikke er nævnt i ovenstående kategorier

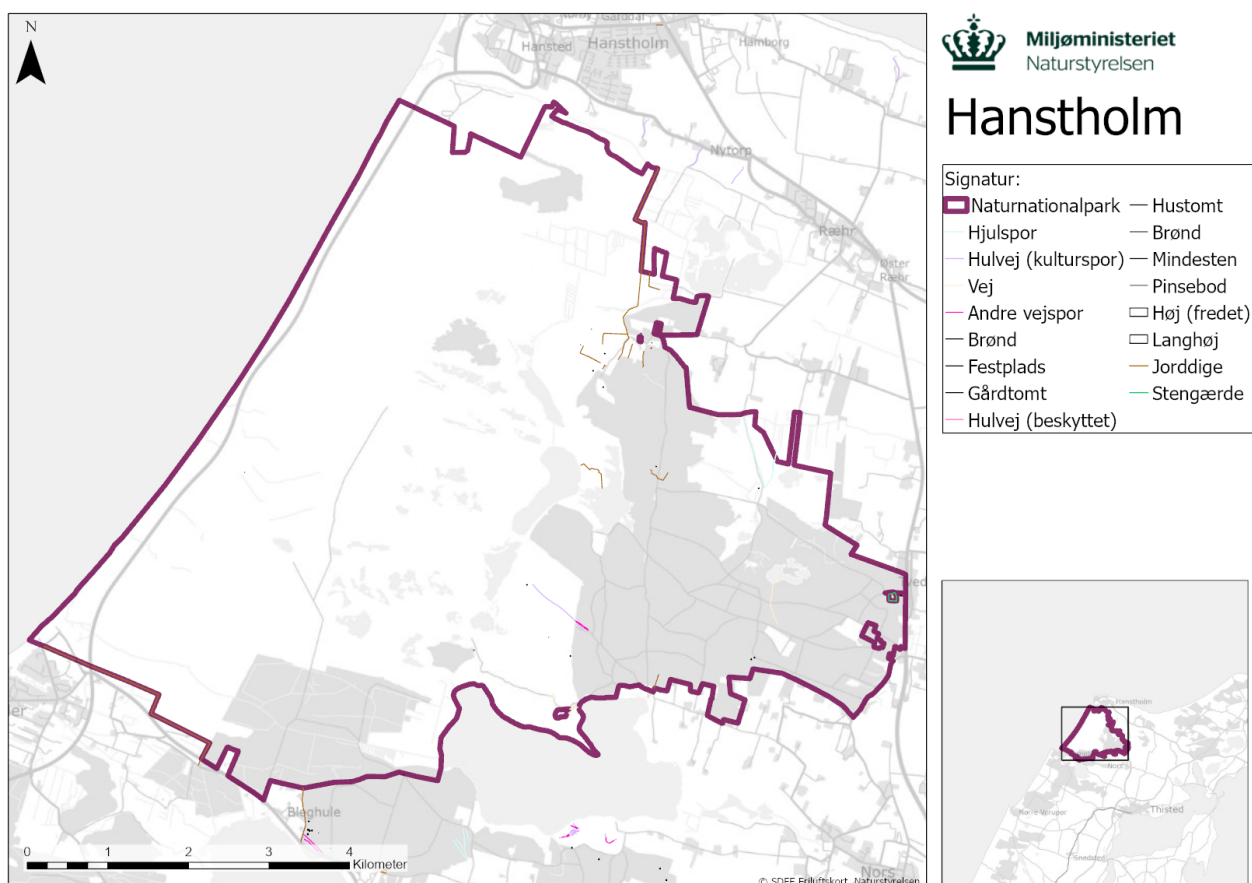
Arter ifølge den danske rødliste RE, CR, VU, EN. Findes f.eks.

Planterne: Hjertelæbe, Almindelig ulvefod, Hede-Kløvtand, Hvidgrå draba, Langbladet soldug, Priktandet klokkehætte, Bredbladet kæruld, Nordisk øjentrøst, Klit-øjentrøst, Tvepibet lobelie, Baltisk svingel, Smalbægret ensian, Bredbægret Ensian, Eng-ensian, Enblomstret Vintergrøn, Kær-fnokurt, Kruset Hårmund, Græsbladet vandaks, Langbladet vandaks, Melet kodriver, Vår-kobjælde, Krybende ranunkel, Græsbladet vandaks, Langbladet vandaks, Melet kodriver, Vår-kobjælde, Krybende ranunkel

Fugle: perleugle, kongeørn, troldand, hvinand, sortterne, sangsvane, , vandrefalk, fiskeørn, vibe, stær og stor tornskade.

De komplette artlister ses i bilag 1, tabel 1-2.

4 Kulturmiljø

Kort 4. Beskyttede kulturhistoriske spor.

De første skriftlige oplysninger om sandflugt i Thy stammer fra tiden efter reformationen i 1536. Sandet bredte sig ind over dyrkede og beboede egne, landsbyer måtte forlades og flyttes, og mange gårde blev genopført mere end en gang. Klitterne nåede stedvis 10-12 km ind i land. Tved Kirke ligger som eksempel herpå, ensom omgivet af klitter og klitplantage, mens landsbyen er flyttet mod øst. På samme tidspunkt valgte et par familier at bosætte på Kokjær Vand.

Under ledelse af sandflugtskommissionær Lauritz Thagaard blev der fra 1816 foretaget udsåning og udplantninger på klitarealer i Thy, herunder arealer ude i reservatet. Man forsøgte sig med rødgran, ædelgran, birk og lærk m.fl. Resultaterne var dog så dårlige, at de blev opgivet i 1838. Resterne af plantningerne kan ses to steder i reservatet, nær ved opsynsboligerne Søndre og Nordre Skovhus i den vestlige del af reservatet. Bygningerne er for længst revet ned og fjernet, men plantningerne findes fortsat, som spredte og forblæste reminiscenser fra en svunden tid.

Der blev kun etableret få beboelser i området. Foruden Søndre og Nordre Skovhus findes der kun rester efter beboelse ved Savbjerg i den nordøstlige del, ligesom der har været enkelte beboelser i den sydvestlige del af reservatet ved Gråkær og på sletten øst for Hykær.

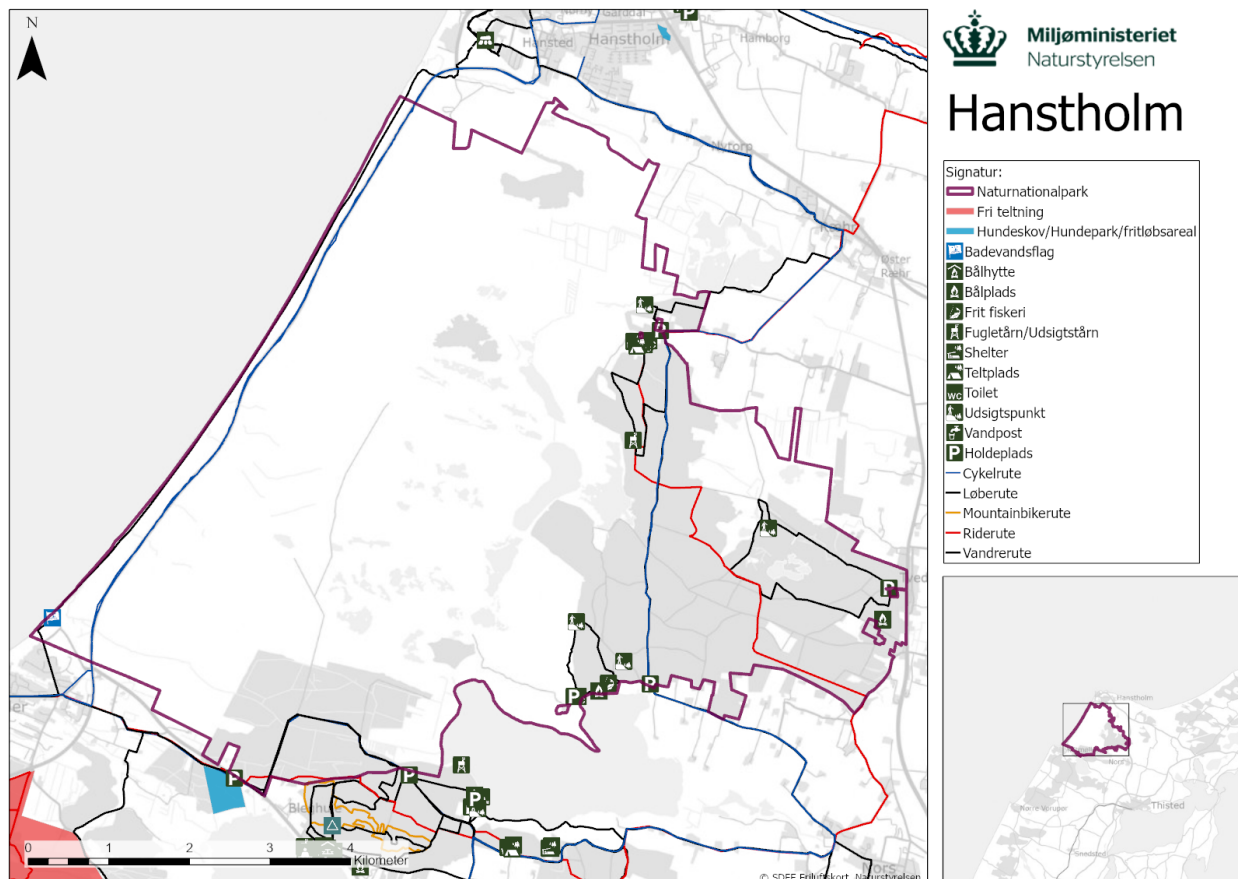
Det er i dag kun lave skeldiger, jordvolde og delvis tilgroede grøfter, der vidner om disse beboelser.

I den nordlige del af Tved Klitplantage findes flere hustomter med tilhørende brønde, f.eks. på Otto Clausens Agre. I alt tre brønde er registreret som fredede fortidsminder.

Ved Ravnshøje i syd enden af Tved Klitplantage findes to synlige bronzealderhøje, ellers er de forhistoriske kulturminder skjult af store klitdannelser. Der er spor af gamle hulveje mange steder i klitplantagen, smukkeste nord for Isbjerg.

I Sårup er der spor fra 2. Verdenskrig i form af bunkeranlæg, samt i det lave Vilsbøl.

5 Friluftsliv

Kort 5. Friluftsfaciliteter og ruter i naturnationalparken.

Naturnationalpark Hanstholm udgør grundlaget for mange naturoplevelser i området. Friluftsfaciliteterne i området er designet, så dyrelivet i Hanstholm Vildtreservat kan opleves fra udsigtsplatforme, tårne og punkter i den sydlige og østlige kant af reservatet, som grænser op til henholdsvis Tved og Vilsbøl Klitplantager.

Området gennemløbes af flere lange afmærkede vandre-, cykel- og rideruter. Dertil kommer den bilfaste kommunevej, Kystvejen, der går gennem den vestligste del af området fra Klitmøller til Hanstholm. Helt mod vest ude langs kysten finder man vandreruten Vestkyststruten, der også går fra Klitmøller til Hanstholm. Vestkyststruten er en del af den nationale cykelrute nr. 1, der løber langs hele den jyske vestkyst.

Den lokale afmærkede cykelrute "Rundt om Hanstholm Vildtreservat" passerer på sin vej fra Klitmøller til Hanstholm igennem den lave del af Vilsbøl Klitplantage og via Kræn Rasmussen vej igennem Tved Klitplantage. Den afmærkede riderute Thy fra Agger til Bulbjerg går ligeledes igennem den lave del af Vilsbøl Klitplantage og Tved Klitplantage.

Tved Klitplantage er af særlig betydning for det stille friluftsliv som vandrere, svampesamlere og folk, der ønsker at opleve områdets dyreliv.

Der er 3 naturlige indgange i Tved Klitplantage; Isbjerg, Sårup og Tved Kirke. Fra disse udgår der afmærkede vandreruter i området, der alle er vel benyttede.

Isbjerg i den sydøstlige del, der med sine 56 m.o.h. er reservatets højeste punkt af området, udgør en af hovedattraktionerne med udsigt ud over reservatet mod vest og nord og Nors Sø og klitplantagerne mod syd og sydvest. Isbjerg er meget besøgt, og der går en afmærket vandresti fra parkeringspladsen nedenfor, nord for Nors sø op til toppen.

Ved Sårup i den nordlige del af området er der etableret en lejrplads og en primitiv overnatningsplads, der året igennem benyttes af både private og større grupper. Særligt i krondyrenes brunstperiode er der mange, der overnatter her.

Der er etableret en udsigtsplatform ved Sårup, hvortil der er en afmærket handicapsti fra p-pladsen. Derudover er der et udsigtstårn længere mod syd. Fra disse to faciliteter og fra toppen af Isbjerg er der gode muligheder for at opleve dyrelivet i reservatet.

Den lave del af Vilsbøl Klitplantage passeres, som nævnt ovenfor, af en gennemgående afmærket cykelsti og en gennemgående afmærket riderute, men er ellers friholdt for friluftsfaciliteter og afmærkede stier. Der er dog et udsigtspunkt over reservatet fra den lave del af Vilsbøl Klitplantage, hvortil man kan cykle eller gå via en grusvej.

I den centrale del af reservatet er adgang ikke tilladt hele året rundt, mens den øvrige del er åben for færdsel til fods uden for fuglenes yngleperiode. Området mellem Kystvejen og Vesterhavet er åbent for færdsel hele året.

Langs Kystvejen, i den vestligste del er der flere parkeringspladser med adgang til havet.

Ifølge reservatbekendtgørelsen er det ikke tilladt at medbringe hund på reservatets område øst for Kystvejen, ligesom færdsel på andre måder end til fods, ikke er tilladt på størstedelen af området. Inden for disse snævre rammer er friluftslivet forholdsvis begrænset. Gennem skiltning ved reservatets grænser er vist de friluftsmæssige muligheder i områderne, der grænser op til reservatet, bl.a. placeringen af fugletårne.

Reservatet er etableret primært som et fuglereservat og er derfor i visse dele åbent for færdsel uden for fuglenes yngletid.

Tabel 4. Godkendte aktiviteter i perioden 2012 til 2021.

Aktivitetstype	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Dagorienteringsløb	1	9	6	7	5	5	8	5	7	8	61
Hundetræning		1									1
Motionsløb		1	1	3	1		1	2	1	4	14
MTB/cykling (konkurrence)				1		3	1	1	1		7
Natorienteringsløb				3					2		3
Ridning											
Skovtur	4	4	3	5	1					5	22
Øvrige		4	2	4	1			1	1	7	20
I alt											

6 Øvrige plan- og beskyttelsesmæssige forhold

6.1 Regionale udviklingsplaner og kommuneplaner

Naturnationalpark Hanstholm er beliggende i Thisted Kommune. Området er, ifølge gældende kommuneplan, et landskabeligt interesseområde. Byggeri og anlægsarbejde i de særlige landskabelige interesseområder skal så vidt muligt undgås.

Hele Naturnationalparken er et geologisk interesseområde, og der må derfor ikke gennemføres projekter, som ødelægger eller slører de særlige geologiske interesser.

Området er også et biologisk interesseområde, hvilket betyder, at der ikke må gennemføres projekter, der tilsidesætter beskyttelseshensyn i de biologiske interesseområder.

Hanstholm Vildtreservat og den lave del af Vilsbøl Klitplantage er i kommuneplanen, hovedsageligt udpeget som mørke- og stilleområde. Den nordlige del af reservatet og hele Tved Klitplantage er undtaget udpegningen. Områder, der er udpeget som mørke- og stilleområder og deres omgivelser bør friholdes for tekniske anlæg og aktiviteter, der støjer eller udsender lys.

Hele området indgår i Nationalpark Thy og er omfattet af Bekendtgørelsen om Nationalpark Thy. Områder er heri omfattet af planlægningszone 1, der fastlægger, at der ikke må udlægges nye arealer til byzone eller sommerhusområde, samt at der ikke må anlægges nye større vejanlæg eller andre trafikanlæg. Tved Klitplantage er omfattet af zone 2, der fastlægger, at der ikke må planlægges for høje anlæg.

Hele Naturnationalparken er omfattet forbud mod udlægning af nye områder til råstofindvinding.

6.2 Fredninger og vildtreservater

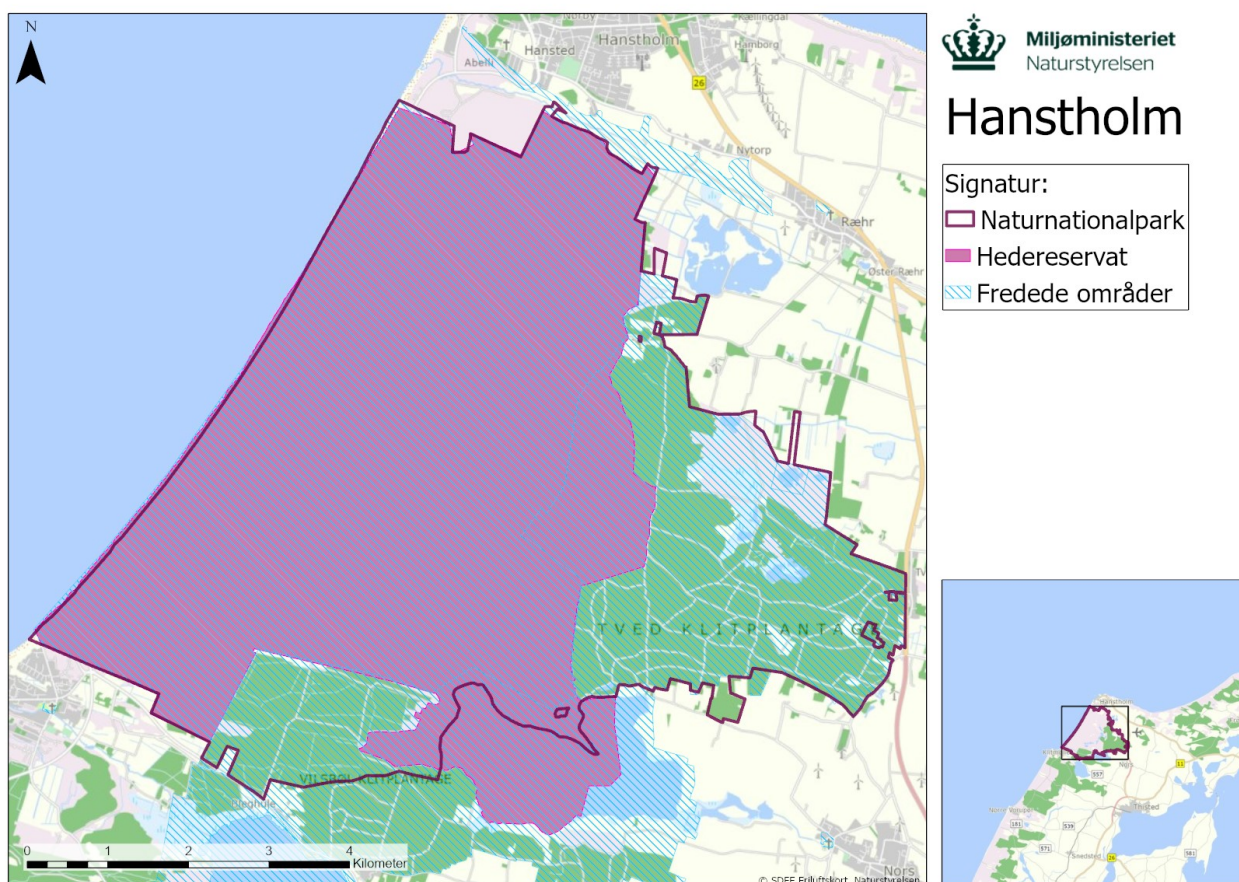
Hanstholm reservatet er omfattet af fredningen "Hanstedreservatet", reg.nr. 05005.00, OFN-kendelse af 22/06 1972. Formålet med fredningen er at sikre de videnskabelige og landskabelige interesseområder i Hanstholm reservatet. Fredningen er i princippet en status-quo fredning.

Hanstholm Vildtreservat er udlagt som vildtreservat og er omfattet af bekendtgørelse nr. 181 af 20/02/1995. Bekendtgørelsen har til formål at sikre Hanstholm Vildtreservat som yngleområde for hede- og hedemosefugle og rasteområde for vandfugle. Bekendtgørelsen skal derudover sikre Hanstholm Vildtreservat som levested for oddere. Færdsel i den centrale del af reservatet er forbudt hele året. Færdsel i resten af reservatet er forbudt imellem d. 1/4 og 15/7, dog er der adgang vest for Kystvejen hele året.

Langt hovedparten af Tved Klitplantage og den lave del af Vilsbøl Klitplantage er omfattet af fredningen "Nors Sø", reg.nr. 05875.00, OFN-kendelse af 01/09 1980. Formålet med fredningen er at sikre en bevaring og beskyttelse af den naturvidenskabeligt værdifulde karstø, Nors Sø og en sikring af et stort sammenhængende naturområde i tilknytning til Hanstholm reservatet. Fredningen er i princippet en status quo-fredning, dog må Naturstyrelsen etablere småstier, bænke og mindre parkeringspladser på egne arealer. Erhvervsmæssig bebyggelse må kun ske i umiddelbar nærhed af eksisterende bebyggelse, og med fredningsnævnets godkendelse af bebyggelsens ydre udformning.

Kokkjær Vand er omfattet af en deklaraionsfredning fra 2. juli 1955, der bestemmer at arealet skal henligge i uforandret naturtilstand.

Endvidere har man klitfredningslinjen liggende op langs kysten mellem Klitmøller og Hanstholm. Formålet med klitfredningslinjen er at bevare de danske kystområder så uberørte som muligt og sikre de store natur- og landskabsværdier, der er knyttet til kystzonen. Klitfredningen har yderligere til formål at bekæmpe og forebygge sandflugt.

Kort 6. Fredninger og vildtreservater.

6.3 Drikkevandsinteresser

Den østlige halvdel af Hanstholm Vildtreservat ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser. Den vestlige del, langs havet, er beliggende i et område uden drikkevandsinteresser. Den resterende del af Hanstholm Vildtreservat ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser.

Størstedelen af Tved Klitplantage ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser. Et mindre areal beliggende i den nordlige del af Tved Klitplantage ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser. Der foretages en del vandindvinding i klitplantagen.

Den lave del af Vilsbøl Klitplantage ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser.

6.4 Råstofplaner

Der er ingen råstofsinteresser i området

6.5 Naturskogsstrategien

Der er ikke udlagt arealer i medfør af naturskogsstrategien.

6.6 Andre udpegninger eller planer

Området indgår også i Nationalparkplan for 2022-2027.

6.7 Anvendelse til forskning og uddannelse

Der er en del områder ude i reservatet med bjergfyr, der er udlagt som "anden urørt skov". Det drejer sig om 8 bevoksninger med et samlet areal på lige knap 80 ha. Dertil kommer 2 bevoksninger i Tved Klitplantage, som også er udlagt som urørt skov.

Der er i Tved Klitplantage et enkelt proveniensforsøg med ædelgran.

7. Bilag

I de følgende artstabeller er data er knyttet til et PhD studie fra 2018 som anvender data fra 1991-2015 og er baseret på Rødliste 2010 og global rødliste 2016. Bemærk at listerne derfor kan indeholde arter, der ikke længere vurderes som truet ift. Rødliste 2019, og at der omvendt kan mangle arter, der har ændret status til truet jf. Rødliste 2019, samt arter der først er registreret efter 2015 i områderne*.

Tabel 1. Liste med områdets* arter på habitatdirektivets bilag II, IV eller V, samt fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I

Artens navn	artsgrupp e	Økologiske behov	Antal statsskove med arten
Almindelig hvidmos	Mos	Uforstyrret morbund	42
Almindelig tørvemos	Mos	Våd mose	60
Almindelig ulvefod	Karplanter	Lysåben næringsfattig råjord	67
Askegrå rensdyrlav	Lav	Ren fugtig luft.	15
Butsnudet frø	Padder	Lavt klart ynglevand fri for fisk	187
Dværgflagermus	Pattedyr	Insektrig skov-lysåben mix, huler	39
Fedtet tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	28
Femradet ulvefod	Karplanter	Næringsfattig råjord	65
Frynset tørvemos	Mos	Våd mose	51
Hedelærke	Fugle	Insektrig tør lysning m. spredte træer	105
Hede-rensdyrlav	Lav	Ren fugtig luft.	65
Hjejle	Fugle	Meget lav hedemose vegetation	7
Liden ulvefod	Karplanter	Tidvis vanddækket sandbund	38
Markfirben	Reptile	Solåben sandjord til æglægning	124
Mosehornugle	Fugle	Afhængig af museår og fred	7
Natnavn	Fugle	Insektrig tør lysning m. spredte træer	87
Odder	Pattedyr	Fredfyldte steder ved sø og å	202
Otteradet ulvefod	Karplanter	Næringsfattig råjord	38
Plyds-tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	13
Rensdyrlav, ubestemt art	Lav	(tom)	(tom)
Rødbrun tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	23
Rødrygget tornskade	Fugle	Insektrig lysning m. kvas / buske	201
Rørdrum	Fugle	Varieret rørsump og mose	67
Rørhøg	Fugle	Varieret rørsump og mose	91
Skebladet tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	13
Sod-tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	21
Spidssnudet frø	Padder	Lavt klart ynglevand fri for fisk	179

Spinkel rensdyrlav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	36
Stor vandsalamander	Padder	Rent klart ynglevand fri for fisk	142
Strandtudse	Padder	Lavt, klart ynglevand fri for fisk.	55
Stump tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	20
Tinksmed	Fugle	Vandrig hede-klit-natur med fred.	26
Trane	Fugle	Mose, sumpskov, fred og ro.	72
Troldflagermus	Pattedyr	Insektrig skov-lysåben mix, huler	19
Tæt tørvemos	Mos	Vådt, lyst, næringsfattigt	8
Ulv	Pattedyr	Plads, føde og accept.	2
Vandflagermus	Pattedyr	Insektrig skov-lysåben mix, huler	30
Vinbjergsnegl	snegl	Frodig halvfugtig vegetation	101

Tabel 2. Liste med områdets* dansk truede arter, som ikke også er globalt eller EU-truede. Bemærk at listen er baseret på Rødliste 2010.

Artens navn	Artsgruppe	Økologiske behov	Antal statsskove med arten
Antrodia malicola (en art svamp)	Svampe	Dødt ved i gl løvskov	5
Bakke-fnokurt	Karplanter	(tom)	3
Bitter korkpigsvamp	Svampe	Næringsfattig nåleskov	7
Blodrød skørhat	Svampe	Nåleskov	16
Bredbægret ensian	Karplanter	Lysåbent, næringsfattigt.	9
Brodbladet vandaks	Karplanter	Rent vand i sø og å	18
Brun skjoldlav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	5
Busket skæglav	Lav	Ren fugtig luft.	15
Bæltet korkpigsvamp	Svampe	Næringsfattig skovbund, især gl nål.	24
Citronbjørn	Andre sommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	17
Cortinarius violaceocinereus (en art svamp)	Svampe	Løvskov	1
Det hvide w	Dagsommerfugle	Lysåbne elmetræer	97
Dværgulvefod	Karplanter	Lysåbent, næringsfattigt, vådt.	4
Engblåfugl	Dagsommerfugle	Høslætagtig drift, blomsterligt.	56
Ensianblåfugl	Dagsommerfugle	Klokkeensian til æglægning	51
Entoloma elodes (en art svamp)	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt, vådt.	4
Fyrre-træsmuldsvirreflue	Svirrefluer	Gl nåleskov med dødt ved	8
Grenet star	Karplanter	Våd, næringsfattig tørvebund	4
Grønskællet parasolhat	Svampe	Urørt skovjordsbund i løvskov	9
Gråbrun vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	19

Gråbåndet bredpande	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	44
Gråfodet rødblad	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	10
Grågrøn bægerlav	Lav	Ren fugtig luft.	26
Grågul bægerlav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	15
Gulfodet vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	13
Hare	Pattedyr	Mix af div biotoper nær hinanden	321
Hvidgrå draba	Karplanter	(tom)	5
Kalk-vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	10
Kantet ridderhat	Svampe	Næringsfattig gl nåleskov	11
Karmindompap	Fugle	Lysåbent med buske og småtræer.	51
Kliddet bægerlav	Lav	Ren fugtig luft.	38
Klidhat	Svampe	Løvskov med morbund	23
Klit-korallav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	5
Klitperlemorsommerfugl	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	65
Klokkelyng-ugle	Andre sommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	20
Knaldrød vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	9
Kommabredpande	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	48
Kyst-bægerlav	Lav	(tom)	2
Lakrød bægerlav	Lav	Ren fugtig luft.	50
Lak-skørhat	Svampe	Uforstyrret morbund i nåleskov	4
Langbladet soldug	Karplanter	Vådt næringsfattigt, dynamik	12
Lav korallav	Lav	(tom)	2
Liden skæglav	Lav	Ren fugtig luft.	10
Markperlemorsommerfugl	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	72
Metalvinge	Køllesværmere	Lysåbent, næringsfattigt.	96
Moserandøje	Dagsommerfugle	Højmose	46
Mørk læderpigsvamp	Svampe	Næringsfattig skovbund, især gl nål.	15
Okkergul pletvinge	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	129
Pirol	Fugle	Gammel løvskov	43
Pjusket duftpigsvamp	Svampe	Næringsfattig nåleskov	8
Purpur-champignon	Svampe	Urørt skovjordsbund i løvskov og krat	14
Purpursort jordtunge	Svampe	(tom)	7
Ramaria suecica (en art svamp)	Svampe	Gl krat på overdrev med nåletræer	6

Rød bægerlav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	14
Rødbrun vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	8
Røggrå køllesvamp	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	5
Skarlaget vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	20
Skovperlemorsommerfugl	Dagsommerfugle	Blomsterrigt eng-skov-mix med violer	46
Skælklædt bægerlav	Lav	Ren fugtig luft.	13
Skønfodet rødblad	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	9
Småskællet kødpigsvamp	Svampe	Næringsfattig nåleskov	22
Snyltende posesvamp	Svampe	Tåge-tragthat at snylte på.	10
Sommer-rødblad	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	6
Sort skæne	Karplanter	(tom)	2
Spids bægerlav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	24
Spættet bredpande	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	85
Stilk-siv	Karplanter	Lysåbent, næringsfattigt.	6
Stivtoppet rørhvene	Karplanter	Lysåbent, næringsfattigt.	12
Strand-jordtunge	Svampe	(tom)	2
Sværtende gråblad	Svampe	Kalkrig / lerbund	8
Syl-firling	Karplanter	Lysåbent, næringsfattigt.	11
Takket bægerlav	Lav	Lysåbent, næringsfattigt.	8
Tragtformet læderpigsvamp	Svampe	Næringsfattig nåleskov	17
Tråd-vandaks	Karplanter	Lysåbent, næringsfattigt.	11
Tørvemos-vokshat	Svampe	Lysåbent, næringsfattigt.	15
Vellugtende læderpigsvamp	Svampe	Næringsfattig skovbund, især gl nål.	31
Vendehals	Fugle	Myrer på åbne steder, redehuller	59
Violblå fagerhat	Svampe	Kalkrig / lerbund	7
Violetrandet ildfugl	Dagsommerfugle	Lysåbent, næringsfattigt.	87
Voksgul orangelav	Lav	Ren fugtig luft.	1
Ædelgran-mælkehat	Svampe	Gl nåleskov på kalk/lerbund	7

*I fjerde kolonne skal antal statsskove med arten forstås som, hvor mange af Naturstyrelsens 976 delarealer (både skov og lysåbne) arten er kendt fra i perioden 1991-2015. Da der er en usikkerhed forbundet med præcision i artsdata, er det ikke muligt at stedfæste og henhøre alle arter præcist til de udpegede arealer. Listen indeholder derfor arter, der er fundet på Naturstyrelsens arealer i området såvel udenfor som inden for udpegningen.